

ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА В УКРАЇНІ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ

Драган К.С.

*здобувач освіти, перший (бакалаврський) рівень,
ННІ інформаційних технологій, Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця,*

м. Харків, Україна

Ходарєва І.М.

*к.філол.н., доцент, доцент кафедри української філології та історії,
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця,
м. Харків, Україна*

Становлення дистанційної освіти відкрило нові горизонти для студентів, дозволяючи здобувати якісні знання попри обмежену гнучкість особистого розкладу. На відміну від класичного аудиторного формату, онлайн-навчання потребує лише стабільного інтернет-зв'язку для об'єднання слухачів із будь-якого куточка планети. Якщо у 2020 році, під час пандемії коронавірусу, такий підхід став вимушеною необхідністю для всіх учасників освітнього процесу, то з 2022 року він набув критичної актуальності для України. Це зумовлено тим, що значна частина молоді була змушена шукати прихистку за кордоном через збройну агресію Росії, і цифрові платформи залишилися для них єдиним способом продовжити навчання віддалено.

Що стосується успішності дистанційного навчання, воно потребує підтримки на регіональному рівні, як з боку адміністрацій закладів вищої освіти, так і з боку викладачів. Основні недоліки онлайн-навчання пов'язані з труднощами адаптації, низьким рівнем цифрової грамотності та періодичними технологічними збоями. Хоча, незважаючи на виявлені недоліки, онлайн-навчання є досить гнучким і зручним. Для того щоб правильно побудувати свій освітній процес, студентам необхідно встановлювати суворі межі розкладу занять з метою уникнення пропусків і, як наслідок, незадовільних результатів.

Емпіричні спостереження свідчать, що певні категорії здобувачів вищої освіти розробили ефективні стратегії підвищення рівня залученості до навчального процесу, нівелюючи при цьому деструктивні чинники, характерні для традиційного аудиторного середовища. Для осіб, які відчувають певні

бар'єри під час безпосередньої вербальної комунікації, дистанційний формат стає оптимальним інструментом соціалізації та апробації знань завдяки асинхронним методам взаємодії на форумах та спеціалізованих онлайн-платформах [4, с. 8].

Вагомою перевагою цифровізації навчання є релевантність доступу до навчального контенту: після завершення синхронних занять у форматі відеоконференцій студенти мають змогу повторно опрацювати матеріали на базі платформ ПНС (зокрема, у ХНЕУ ім. С. Кузнеця), що забезпечує сталий зворотний зв'язок із викладачем [3, с. 143].

У цьому контексті результативність дистанційної освіти безпосередньо корелює з використанням функціональних сервісів для відеозв'язку та віддаленої взаємодії (Zoom, Skype, Google Meet, Microsoft Teams), які виступають технологічним фундаментом для проведення лекцій і семінарів. Ефективність таких платформ посилюється інтеграцією інтерактивного інструментарію (віртуальних дошок, систем миттєвого опитування), що сприяє інтенсифікації когнітивної діяльності аудиторії. Водночас використання хмарних технологій гарантує безперервну доступність освітніх ресурсів, дозволяючи студентам гнучко регулювати темп навчання та мінімізувати академічні ризики, зумовлені технічними збоями або нестабільністю енергопостачання.

Недоліки дистанційної освіти також впливають на розвиток комунікативних навичок. Індивідуальний підхід до кожного студента справді є важливим фактором у процесі засвоєння інформації.

Додатковим деструктивним чинником виступає дефіцит навчальної мотивації у здобувачів вищої освіти, що зумовлює потребу впровадження нових методів стимулювання їхньої пізнавальної активності. Водночас результати досліджень свідчать, що більшість суб'єктів освітнього процесу (як викладачів, так і студентів) позитивно оцінюють адаптивність дистанційної моделі навчання. Високий рівень автономії у плануванні та самоорганізації академічної діяльності не лише сприяє створенню комфортного освітнього середовища, а й забезпечує необхідну гнучкість у реалізації індивідуальних освітніх траєкторій.

Отже, ефективність дистанційної освіти в сучасних реаліях України безпосередньо залежить від синергії технологічних інновацій та психологічної готовності учасників освітнього процесу до нових форматів взаємодії. Подальший розвиток системи потребує впровадження методів гейміфікації та штучного інтелекту для активізації навчальної діяльності студентів. Це дозволить перетворити дистанційне навчання з вимушеного заходу на повноцінну, конкурентоспроможну модель сучасної вищої освіти.

Список використаних джерел

1. Доценко С. О., Прокопенко І. А. Цифрова грамотність як складова фахової компетентності майбутнього викладача. Дистанційна освіта: реалії та перспективи: матеріали І всеукр. наук.-практ. конф. (12 груд. 2018 р., м. Харків). Харків: ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2018. С. 15–18.

2. Карікова Н. М., Ходарєва І. М. Використання персональних навчальних систем у викладанні мовних дисциплін в умовах дистанційного навчання. *Scientific achievements of contemporary society: proceedings of the 8th International scientific and practical conference*. London, United Kingdom: Cognum Publishing House, 2025. Pp. 553–561.

3. Ходарєва І. Із досвіду викладання мовних дисциплін із застосуванням персональних навчальних систем в умовах дистанційного та змішаного навчання. *Освіта без кордонів: глобальні тренди у викладанні мов: зб. тез доп. Міжнар. наук.-практ. конф. (23 жовт. 2025 р.) / Нац. акад. Нац. гвардії України*. Харків, 2025. С. 143–145.

4. Crotty P. T., Soule A. J. Executive education: yesterday and today, with a look at tomorrow. *Journal of Management Development*. 1997. Vol. 16 (1). Pp. 4–21.